

Addo quod, si illi qui in lege veteri manducabant panes propositionis debebant esse mundi à mulieribus, ut habetur 1. Reg. 21. si illi qui comedunt erant agnum paschalem, jubebantur tenes accingere, id est voluptates carnis edomare, ut exponit D. Gregorius homil. 2. in Evang. Demum si Sacerdotes per vices ministrantes in tabernaculo, toto tempore vicis sua, à domo & ab uxoris abesse debebant, ut colligitur ex 1. Paralip. 24. & ex Luca 1. Quantò magis Sacerdotes nostri perpetuò vacantes facio Ministerio, & Virginis filium, ac Virginum sponsum, atque omnis puritatis fontem, quotidie manibus attrectantes, perpetuam debent servare continentiam, ut rectè arguit Innocentius I. epist. 9. ad Vietricum Rothomagensem Episcopum.

14. Hec lex de servanda continentia à sacris Ministris, fuit in Ecclesia Romana continuò servata, licet Subdiaconatu non semper fuerit annexum votum servandæ constitutis, quia non fuit semper inter ordines factos connumeratus, ut constat ex canone, Nullus in Episc. dist. 60. ubi Urbanus II. ait: Sacris Ordines dicimus Diaconatum & Presbyteratum: hos siquidem solos (intellige sacros) primitiva legitur habuisse Ecclesia. In Ecclesia tamen Graeca talis lex fuit abrogata, & permisum est Ministris sacris habere uxores, & cum illis cohabitare, ut constat ex sexta Synodo can. 13. in quo sic dicitur: Quoniam Romana Ecclesia pro canone traditum esse cognovimus, ut promovendi ad Diaconatum vel Presbyteratum, profiteantur se non amplius suis uxoris conjugendos, nos antiquum canonum Apostolorum perfectionis ordinisque servantes, hominum qui sunt in sacris, legitima conjugia, dinceps quoque firma & stabilia esse volumus, nequaquam eorum cum uxoris conjunctionem dissolventes, vel eos mutua tempore convenienti consuetudine privantes. Quamobrem si quis dignus inventus fuerit, qui Hypodiaconus, vel Diaconus, vel Presbyter ordinetur, is ad talem gratiam assumi nequaquam prohibeatur, se cum legitima uxore cohabitet. Sed neque ordinationis tempore ab eo postuletur, ut profiteatur se a legitima cum uxore consuetudine absentium. Quem morem usque ad hanc tempora servant Graeci, Romana Ecclesia permittente, & non nisi eo tempore quo sacerdos altaris sunt assoluti, prohibent uxoris uti. Episcopi tamen Graeci, cum uxoris quas ante sacram ordinationem duxerant, non cohabitant, ut constat ex canone 12. eiusdem Synodi. Imò nunc Graeci ordinariè non eligunt in Episcopum, nisi vel religionem professum, vel qui perpetuam castitatem servet, & uxorem non habeat.

CAPUT V.

De Episcopatu.

Certum de fide est, Episcopos, jure divino, dignitate, & potestate esse Presbyteris superiores. Ita enim definitur in Concilio Constantiensi in Bulla Martini V. ubi omnes errores Joannis Vincieff damantur, & in Tridentino sess. 23. cap. 4. & can. 7. Id probat D. Thomas hic qu. 40. art. 4. multipliciter. Sed sufficit hæc ratio quam adducit in argumento sed contra, ubi sic discurrit: Divina mysteria debent esse magis ordinata, quam humana: Sed humanorum officiorum ordo exigit, ut in quolibet officio preponatur unus qui sit princeps illius officij, sicut preponitur militibus

dux, inferioribus artificibus Architectus, qui princeps operis dicitur: Ergo similiter Ecclesiastica hierarchia ordo exposcit, ut Sacerdotibus præponatur aliquis qui sit Sacerdotum Princeps, & hic est Episcopus. Unde Dionysius in lib. de Eccles. hierarc. cap. 5. sic ait: Ponitcum ordo primus, qui purgat, illuminat, & perficit. Sub illo autem Ordo Sacerdotum purgat, & illuminat, non vero perficit, Ministrorum vero tantum purgat.

15. In contrarium objicitur difficultis locus Hieronymi, quo significare videtur Episcopos non esse jure divino Sacerdotibus superiores, sed tantum ex constitutione & consuetudine Ecclesie; nam in cap. 1. Epistolæ ad Titum, circa illa verba, Ex constitutas per civitates Presbyteros, hæc scribit: Idem est Presbyter qui Episcopus, & antequam Diabolus instiit schismata in religione fierent, & diceretur in populus, Ego Apollo, Ego vero Cepha, communis Presbyterorum consilio Ecclesie gubernabam. Postquam vero unusquisque eos quos baptizaverat, suos esse putabat, non Christi, in toto orbe decreatum est, ut unus de Presbyteris electus superponeretur ceteris, ad quem omnis Ecclesia curia pertineret, & schismatum nomina tollerentur. Et infra: Hoc adduximus, ut ostenderemus apud veteres eisdem fuisse Presbyteros & Episcopos. Sicut ergo Presbyteri sciunt, se ex Ecclesia consuetudine ei qui præpositus fuerit esse subiectos: Ita Episcopi noverint, se magis consuetudine, quam dispositionis Dominica veritate Presbyteris esse Majores.

Respondeo quod quando Hieronymus ait, Episcopos magis consuetudine & ordinatione Ecclesie, quam dispositionis Dominicæ veritate, Presbyteris esse majores, non loquitur de Episcopatu, quantum ad potestatem ordinis (in ea enim Episcopos esse jure divino Presbyteris superiores, manifeste agnoscit in cap. 1. epistolæ ad Titum, ubi sic ait: Quid facit Episcopus, excepta ordinatione, quod non faciat etiam Presbyter, id est facere possit) sed de potestate jurisdictionis, seu regiminis Ecclesie: Hanc enim præminentiam jurisdictionis non competit Episcopis iure divino, sed tantum Ecclesiastico, existimavit Hieronymus; idque ex parte verum est: Episcopi enim potestatem jurisdictionis non accipiunt immediata à Christo (sicut potestatem ordinis & characteris) sed habent ab ipso Summo Pontifice, cuius est eos Ecclesiis praeficere, & Dioceses illis assignare ac dividere, prout ad Ecclesie bonum expedire judicaverit.

16. Circa Episcopatum celebris est difficultas & controversia, an ille sit Ordo distinctus à Sacerdotio? Partem affirmatiyam tenent Durandus, & Caetanus, quos sequuntur nonnulli ex Recentioribus. Negativa vero, non solum expressè docetur a S. Thoma, sed etiam ab omnibus fere antiquioribus Theologis, quos innumeri prope modum ex Recentioribus sequuntur, ut demonstrat Valentinus de Flavigni, Doctor & Socius Sorbonicus, in opusculo ab ipso edito ad defendendam Thesis Ludovici de Cleves, Bacalaurei Sorbonici, quæ assertebat, Episcopatum, prout præscindit à Presbyteratu, aut ab eo distinguitur, non habere rationem sacramenti. Probabilius ergo videtur, Episcopatum non esse Ordinem distinctum à Sacerdotio, sed ipsius Sacerdotij extensionem, & excellētissimum ejus complementum.

Probatur primo ratione quam insinuat S. Thomas hic qu. 40. art. 5. & in 4. ad Annib. dist. 24. qu. 4. ad 4. Ordinem distinctio sumitur penes habitudinem quam dicunt ad Eucharistiam, ad quam ut ad finem ordinantur, ut constat in Sacerdotio,

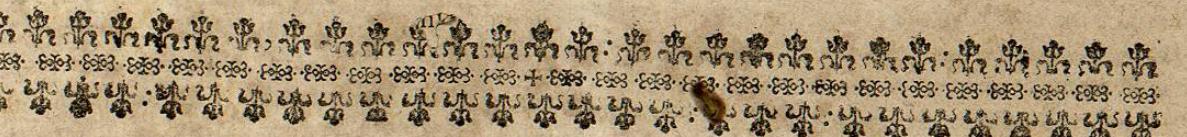
Diagonatu,

DE SACRAMENTO MATRIMONII. 181

Diagonatu, & Subdiaconatu, & quatuor minoribus Ordinibus: Sed Episcopatus non aliam dicit habitudinem ad Eucharistiam, præter eam quam importat Sacerdotium, non enim potest eam magis consecrare Episcopus, quam simplex Sacerdos: Ergo Episcopatus non est Ordo distinctus à Sacerdotio. Nec valeat si dicas, Episcopatum dicere habitudinem aliquam indirectam ad Eucharistiam, quam non dicit Sacerdotium, siquidem præter potestatem consecrandi Eucharistiam, in qua convenit cum Sacerdotio, habet virtutem illam transfundendi in alios, & ad consecrandum ac ordinandum ministros Eucharistie. Non valer, inquam, hæc responsio, ex illa enim sequeretur, Episcopatum esse Ordinem inferiorem Sacerdotio, & ipso ignobiliorum, cum habitudo illa indirecta ad Eucharistiam, seu potestas consecrandi illius ministros, minus perfecta sit habitudine directa ad illam, sive potestate illam consecrandi, qua nihil datur præstantis & divinitus in ordine supernaturali.

17. Probatur secundò: Episcopatus est ordo specie distinctus, à Sacerdotio, vel illi est par & æqualis, vel superior, vel minor. Pares esse repugnat, ex illa lege qua diversæ rerum essentiae minus possint esse æqualis perfectionis, quam diversi numeri pares, quorum tota ratio inæqualitate consistit. Nec superior potest esse character Episcopalis Sacerdotali, cum potestas in corpus Christi naturale, propria Sacerdotio, præstet potestatis in corpus mysticum, quam Episcopatus addit. Inferiorem vero esse minimè convenit, cum Episcopatus sit quasi apex Sacerdotij, & Episcopus superimum Sacerdotij gradum occupet: Ergo &c.

18. Probatur tertio: Si Episcopatus sit ordo realter distinctus à Sacerdotio, virtualiter aut eminenter illud continebit, sicut Sacerdotium eminenter continet Ordines inferiores: Ergo sicut Sacerdotium, non præmisso ordine Diaconatus, validum

TRACTATUS VII.

DE SACRAMENTO MATRIMONII.

Cum Sacramentum matrimonij duplice considerari possit, nempe ut est in officium naturæ, & ut ex institutione Christi ad esse Sacramenti elevatum est, de illo utroque modo considerato, breviter in hoc tractatu agendum est, verum quia, teste Apostolo prius est quod est animal, quam quod spirituale, prius differendum est de illo, ut est in officium naturæ, quam ut rationem Sacramenti habet. Porro quia sponsalia sunt veluti inchoatio futuri matrimonij, & dispositio moralis ad illud, aliqua de illis breviter hic præmittenda sunt.

CAPUT I.
De sponsalibus.

1. **S**pousalia sunt futurarum nuptiarum mutua promissio. Ita lege 1. ff. de sponsalibus. Dicitur Part. III.

futurarum nuptiarum, ut sponsalia distinguantur à matrimonio, quod est contractus per verba de præsenti expressis, sponsalia autem contrahuntur per verba de futuro, ut accipiam te in uxorem, accipiam te in virum. Additur mutua promissio, quia ad sponsalia non sufficit propositum aut simplex voluntas, cum illa non sufficiat ad inducendam obligationem, sed requiritur necessaria promissio seu voluntas se obligandi, quæ mutua ex parte utriusque contrahentis esse debet, cum enim matrimonium includat essentialiter mutuam utriusque traditionem & acceptationem de præsenti, nec alter fieri possit; promissio matrimonij futuri includit essentialiter mutuam utriusque promissionem & acceptationem, neque potest ab uno validè promitti, quin alter repromittat.

2. Non sufficit ad valorem sponsalium, sola promissio externa, utpote quæ non est vera promissio, si deficit animus promittendi; neque sola interna, quamvis enim Deo, qui cordium scrutator est, pos-

sit